

Ošetrovateľský model Madeleine Leininger

HANA TOŠNAROVÁ

Ošetrovateľský model Madeleine Leininger

Koncepční model Leiningerové (teorie transkulturní péče) „Lidé mají právo mít vlastní kulturní hodnoty, víru a potřeby. Pokud sestry poskytují svým klientům kvalitní službu, musí poskytovat takovou péči, která bude toto právo respektovat. Tedy poskytovat lidem rozdílných kultur kulturně specifickou a všestrannou péči v podpoře zdraví, blaha či pomoci jim čelit nepříznivým okolnostem, těžkostem, smrti kulturně vhodnými způsoby.“ Leininger, 1991 Teorie transkulturního ošetrovatelství je známa pod označením „model vycházejícího slunce“ (podle grafického znázornění – jednotlivé faktory jsou zobrazeny jako paprsky; holistický základ je zobrazen jako horizont, od kterého se vše odvíjí).

Ošetrovateľský model Madeleine Leininger

- Humanistický model
- Teorie transkulturní péče

Madeleine Leininger

- Sestra (pracovala na psychiatrickém oddělení), profesorka ošetrovatelství a antropologie
- V roce 1960 – poprvé definovala pojem transkulturní ošetrovatelství

Ošetrovateľský model Madeleine Leininger - historie

- V 50. letech se na základě vlastní praxe začíná zabývat vlivem kultury na chování jedince ve zdraví a nemoci
- Souvislost s mnohonárodnostní a etnickou rozdílností obyvatel a s migrací
- Kultura má vliv na životní styl, ale i na ošetrovateľskou péči
- 1960 – definovala transkulturní ošetrovateľství jako oblast studia teorie a praxe
- 1970 – kniha „Nursing and Anthropology: Two Worlds of Blend“ (Ošetrovateľství a antropologie: mísení 2 světů) – představila myšlenky transkulturní péče
- 1978 – „Transcultural Nursing: Concepts, theories and Practice“ – hlavní koncepce a činnosti transkulturního ošetrovateľství; důkaz, že antropologie a ošetrovateľství jsou navzájem spojené

Metaparadigma koncepce

- Osoba - jedinec, který se umí o sebe postarat, projevuje zájem o potřeby, přežití; využívá různé způsoby závislé na kultuře a prostředí; různé kultury různě vnímají a chápou nemoc, zdraví, léčbu, péči a závislost/nezávislost
- Prostředí - koncepce kultury úzce souvisí se společností a prostředím; skládá se z ekonomických, politických, sociálních, vzdělávacích, technických, náboženských a kulturních složek
- Zdraví - kulturně definovaný stav pohody, vyjadřuje schopnost jedinců a skupin vykonávat denní činnosti kulturně vhodným způsobem; univerzální hodnota, každá kultura ji definuje specificky
- Ošetřovatelství - transkulturní profese a vědní disciplína; prezentuje se 3 činnostmi kulturně shodnými s potřebami a hodnotami nemocného

Ošetřovatelský model Madeleine Leininger

- Teoretické východisko
 - Kulturní a sociální antropologie (*kultura* – hodnoty, normy životní styl, což usměrňuje jeho myšlení, rozhodování a činnosti; *dominantní kultura* – hlavní kultura obyvatelstva, má na určitém území převahu, kultura skupiny; *subkultura* – odlišuje se od dominantní kultury, ale je její součástí)
 - Holistická filozofie
- Předpoklad – péče je: univerzální, ale její pojetí, formy a modely jsou podmíněny kulturně; je nezbytná pro vývoj člověka, růst, přežití a klidnou smrt; nezbytná pro léčení, má biofyzikální, kulturní, psychologickou, sociální a ekologickou dimenzi; typy, modely a procesy se liší podle kultur a subkultur

Ošetrovateľský model Madeleine Leininger

- Hodnoty a presvedčenie v oblasti péče vychádzajú u každej kultúry z náboženských, rodinných, spoločenských, kultúrnych, ekonomických a politických súvislostí
- Sebepéče a ošetrovateľstvo je popisované odlišne dle kultúry
- Cíl ošetrovateľstva – poskytovať všetkým všestrannou a kultúrne špecifickou péčou pri podpore zdravia, liečbe, umírání a prevencii
- Nemocný - holistická bytosť ovplyvnená sociálnym prostredím, lidé odlišných kultur odlišne vnímajú zdravie, nemoc, péče, liečbu ...
- Role sestry – poznať tradičný spôsob péče danej kultúry (subkultúry), kladné stránky využiť

Typy péče

- Care (péče) – naučené, přenesené způsoby podpory, asistence a pomoci zdravým, nemocným a umírajícím
- Caring (poskytování péče) – konkrétní ošetřovatelské činnosti tvořící ošetřovatelskou profesi

Ošetrovateľský model Madeleine Leininger

Grafické znázornění teorie

